

skog prijevoda koji je priredio i tiskao godine 1815. svećenik Josip Vračan, tadašnji profesor latinskog jezika u Varaždinu. Tu je i transkripcija toga kajkavskog prijevoda kao i mali rječnik. Autor donosi dramu *S. Justinus* samo u latinskoj preslici. Od Bedekovićevih teoloških spisa treba spomenuti njegovu knjigu *Sermones ad suos in theologia auditores — Propovijedi svojim slušačima teologije* koju je tiskao u Beču godine 1779. Iz tog djela autor donosi samo nekoliko oglednih propovijedi u pretisku.

Ova knjiga završava sadržajem na hrvatskom, njemačkom i engleskom jeziku. Tu se može naći i bogata literatura (str. 625–634). Osim toga, autor donosi i popis izvora; ilustracija i karata, a ne zaboravlja ni spomenuti one koji su mu omogućili korištenje izvora, donosi tri stranice kratica te na posljetku indeks osobnih imena (str. 641–649). Pri kraju će čitatelji moći naći i bilješku o autoru ove knjige (str. 651–653).

Kazimir Bedeković posvetio je Bogu i Crkvi svoj plodan život, i to 31 godinu u Družbi Isusovoj, a preostalih 9 godina kao zagrebački kanonik. Autor piše i o njegovoj smrti koja ga je, kao što smo rekli, zatekla zadnjeg dana njegove rektorske službe u Beču godine 1782., kao i o njegovom sprovodu prema propisima cara Josipa II.

Ova knjiga je doista vrijedan prilog jer donosi najpotpuniji prikaz Bedekovićeve života i rada te pretiske njegovih djela. Ona međutim može biti i stvaralački poticaj da se i o drugim našim nedovoljno poznatim velikanima prirede slična djela.

Vladimir HORVAT

Dan Siluan, *Bog iza rešetaka*, (s njemačkog prevela Ljerka Jovanov), Zagreb, FTI DI 2001., str. 184.

Bog iza rešetaka je ispovijest čovjeka koji je život započeo kriminalom da bi na kraju završio u monaškoj ćeliji. To je

zapravo izvještaj o djelovanju Božjeg milosrđa čija čuda ne mimoilaze ni najgora mjesta na zemlji, pa tako ni zatvore. Autor kroz devetnaest poglavlja iznosi vlastitu sudbinu — uzdizanje iz dubina straha i krivnje, promašenosti i nesreće po kajanju, obraćenju i molitvi koje su pratile njegovo slikanje ikona.

U uvodnim poglavljima pisac iznosi povijest vlastitog traženja smisla i sreće koje je bilo obilježeno boravkom po maloljetničkim zatvorima, propalim pokušajima braka i rada u policiji što je neslavno završilo provalama, ranjavanjem, otmicom i smrću jedne osobe što je piščevu kriminalnu karijeru definitivno okončalo u obliku višegodišnje zatvorske kazne.

U pokušaju da osmisli predstojeći boravak u zatvoru, želio se baviti ručnim radom, bilo keramikom ili modelarstvom, no njegova je molba bila odbijena, ali mu je zauzvrat bilo dopušteno slikanje. Kako je u zatvoru naišao na knjižicu zanimljiva naslova koje ga je upućivalo na slikanje ikona, odlučio se pozabaviti time. Tada započinje njegov mukotrpan put samoukog slikara ikona što će biti kasnije okrunjeno i samostalnim izložbama. Autor je na razne načine pokušavao poboljšati i usavršiti svoju tehniku, služeći se udžbenicima na koje je nailazio i trudeći se upoznati što više slikara ili poznavatelja ikona koji su mu se na tom području činili mjerodavnima.

U njegovu osobnom je razvoju bila odsudna molitva koja je bila zahtijevana u tradiciji klasičnog slikanja ikona, kao jedini uvjet stvarnog napretka i svladavanja svih zapreka na koje je samouki slikar neprestano nailazio. Ono što mu bez molitve vlastitim snagama nije nikako uspijevalo, s molitvom mu je uspijevalo upravo na čudesan način. Premda nikad, unatoč svoj kriminalnoj prošlosti, nije potpuno zamrla njegova vjera u Boga, plamičak koji jedva da je tinjao sad se počeo rasplamsavati upravo na čudesan način, jer je on sam bez ikakvog učitelja ili nekakve stručne podrške uspio

savladati jednu vrlo specifičnu slikarsku tehniku. To očito čudo ga je navelo na mnoga propitivanja, kako kršćanske vjere tako i samog sebe i vlastite osobnosti, i sve je više uviđao da nije kriv sustav za stanje u kojem se zatekao, niti splet okolnosti, već on sam slijedeći vlastite sebične težnje i iluzije. Tako se usporedno sa slikarskim događajima i mukotrпно duhovno uspinjanje.

Susretao se s mnogima koji su pridonijeli njegovom osobnom razvoju, posebice sa zatvorskim župnikom. Sve više i više ulazio je u mistični svijet ikona, koji ga je toliko privlačio da se pokušao prebaciti na pravoslavnu vjeroispovijest, no njegova kriminalna prošlost bila je nepremostiv zid za pravoslavnu zajednicu u Münchenu s kojom je kontaktirao.

Sve dublje poniranje, kako u slikarstvo, tako i u osobni vjerski napredak, sve ga je više obuzimalo. Na vrata svoje ćelije pričvrstio je citat iz Poslanice Filipljanima: »Sve činite bez mrmljanja i oklijevanja« (Fil 2, 14). Iščitavao je Bibliju, časoslove, a posebno ga se dojmila ispovijest »Ruskog hodočasnika« čije je molitve uvrstio u dnevni raspored u svemu što je radio. Ključan trenutak bio je upoznavanje monaha Severina. Naime, Božji je zov bio sve jači te mu je misao o povratku u svijet nakon izvršenja zatvorske kazne bivala sve više stranom, te mu se jedini logični izbor činio priključenje nekoj monaškoj zajednici u kojoj bi s istomišljenicima proveo ostatak života u slikanju i molitvi.

Pridružio se monasima jedne cistercijske opatije i položio prve zavjete uzevši ime Dan Siluan 14. svibnja 1998., ime jednog suvremenog sveca, monaha s Atosa, koji je umro g. 1938, a čiji ga se životopis silno dojmio. U zatvoru, iz kojeg će izići 2006. godine, on moli i radi. Tristo mu je sati potrebno da naslika ikonu, neprestano moleći pri radu dok na kraju na poledini ne uzmogne napisati: »Ad maiorem Dei gloriam«. On i dalje slika; sudjelovao je na mnogim izložbama, zajedno s drugim ikonopiscima ili

samostalno. Likovna se kritika vrlo pohvalno izrazila o njegovim ikonama, koje ne prodaje nego ih daruje crkvama i samostanima.

Kako je jedan suzavorenik rekao: »Sve riječi ne mogu opisati čudo obraćenja iz tame u svjetlo, iz očajja u radost i smirenu nadu. To je pravo čudo, i ja to kao zatvorenik naprosto osjećam i to djeluje na mene.«

Knjiga je jednostavno i neposredno napisana, skromno i nadasve iskreno. Namjera ove knjige nije toliko iskorak u literarnom području, već poticaj mnogima da osmisle svoj život u skladu s Božjom riječju, da vjeruju u čuda, jer su ona tu oko nas, prisutna i tamo gdje ih nikada ne bismo očekivali. U Božjim očima nitko nije nepovratno izgubljen, i kako je rekao jedan mistik: »Da bi postigao svoj cilj, čovjek mora katkad ići stranputicom.«

Iskustvo i primjer ovog čovjeka mogao bi pomoći mnogima koji pokušavaju ponovno graditi na ruševinama života, bez obzira na način na koji su ruševine nastale i to uz pomoć stare mudrosti — *moli i radi*.

Mirna TOMIĆ

Mirko NIKOLIĆ, *Snaga susreta*, FTIDI, Zagreb 2001., str. 236

Autor ove knjige dnevnih meditacija je isusovac, donedavni učitelj novaka, a sadašnji vjeroučitelj i pastoralni suradnik u isusovačkoj rezidenciji u Osijeku. Knjiga se nastavlja na prijašnja dva susreta: *ljepote i radosti*, također knjiga dnevnih meditacija koje su obuhvaćale vrijeme došašća i Božića, odnosno korizme i Uskrsa, dok se u ovom svesku meditacije odnose na redovito vrijeme kroz liturgijsku godinu.

Vjernik ne bi trebao čekati nedjelju da susretne Gospodina nego bi ga trebao susretati redovito, svakodnevno, hoditi s Njim ili jednostavnije rečeno — živjeti s Njim. Bez susreta s drugim čov-